

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1132/2021
28.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгомира Милојевића, председника већа, Биљане Синановић, Радослава Петровића, Невенке Важић и Дубравке Дамјановић, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Игора Ђурића, због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246а став 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића, адвоката Бранка Алексића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Зрењанину К 76/20 од 22.04.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 535/21 од 15.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 28.10.2021. године, већином гласова донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића, адвоката Бранка Алексића, па се **УКИДА** правноснажна пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1 535/21 од 15.07.2021. године и предмет враћа Апелационом суду у Новом Саду, на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину К 76/20 од 22.04.2021. године окривљени Игор Ђурић оглашен је кривим због кривичног дела неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246а став 1. Кривичног законика па је осуђен на казну затвора у трајању од 3 (три) године и 6 (шест) месеци, у коју му се урачунава време проведено у притвору од 04.10.2019. године па надаље.

На основу члана 246. став 7. Кривичног законика од окривљеног се одузима 9,76 грама опојне дроге хероин која ће се након правноснажности пресуде уништити.

Истом пресудом, окривљени је обавезан на плаћање судског паушала у износу од 5.000,00 динара и трошкова кривичног поступка и то: ВЈТ у Зрењанину у износу од 51.729,00 динара, а Вишем суду у Зрењанину у износу од 45.120,00 динара, све у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, док ће о осталим трошковима који су настали пред Вишим судом у Зрењанину, суд одлучити накнадно посебним решењем.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 535/21 од 15.07.2021. године жалбе Вишег јавног тужиоца у Зрењанину, браниоца окривљеног Игора Ђурића и окривљеног Игора Ђурића лично, су одбијене као неосноване и првостепена пресуда, потврђена.

Против напред наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног Игора Ђурића, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд укине побијане пресуде и предмет врати на поновни поступак и одлуку органу поступка или да другостепену пресуду преиначи тако што ће усвојити жалбу браниоца изјављену против првостепене пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе или га огласи кривим за друго, блаже кривично дело.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића, је основан.

Основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића другостепена пресуда побија због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, наводима да су у доношењу те пресуде учествовале судије: Сњежана Лековић, као председник већа, Зоран Париповић и Саво Ђурђић, као чланови већа, које судије су као председници већа или као чланови већа, учествовали у доношењу одлука којима је одлучивано о жалбама браниоца окривљеног Игора Ђурића на решења о продужењу притвора, у којима су образлажући постојање оправдане сумње, изразили висок степен одређености у погледу кривице окривљених.

Из списка предмета произилази да је пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1 535/21 од 15.07.2021. године донета у већу састављеном од судија Сњежане Лековић, председника већа, Зорана Париповића и Саве Ђурђића, као чланова већа.

Из списка предмета произилази да су решења Апелационог суда у Новом Саду Кж2 441/20 од 09.03.2020. године и Кж2 183/21 од 08.02.2021. године, донета у већу у коме је као члан већа поступао судија Зоран Париповић, а да су решења истог суда Кж2 1136/20 од 10.07.2020. године и Кж2 592/21 од 27.04.2021. године, донета у већу, у коме је као председник већа поступала судија Сњежана Лековић, при чему је у доношењу решења Кж2 592/21 од 27.04.2021. године, као члан већа, учествовао и судија Саво Ђурђић.

Из образложења решења Апелационог суда у Новом Саду Кж2 441/20 од 09.03.2020. године, Кж2 183/21 од 08.02.2021. године, Кж2 1136/20 од 10.07.2020. године и Кж2 592/21 од 27.04.2021. године, произилази да је и по ставу жалбених већа окривљени оправдано сумњив да је извршио кривично дело неовлашћена производња

и стављање у промет опојних дрога из члана 246а став 1. Кривичног законика и кривично дело омогућавање уживања опојних дрога из члана 247. став 1. Кривичног законика и да стаје у спису предмета указује на то да је правилно првостпени суд у време доношења побијаних решења закључио да околности које произилазе из списка имају карактер особенитих околности и као такве указују на основу бојазан да би окривљени у случају да се нађе на слободи у кратком временском периоду могао поновити кривична дела за која је оправдано сумњив, из ког разлога је његово задржавање у притвору по основу члана 211. став 1. тачка 3) ЗКП и по ставу жалбених већа било нужно и оправдано. При овоме, у решењу Кж2 183/21 од 08.02.2021. године, у чијем доношењу је учествовао судија Зоран Париповић, приликом одлучивања узета је у обзир и личност окривљеног, који према ставу већа има очигледно негативан однос према правним нормама. Поред тога, у решењу Кж2 441/20 од 09.03.2020. године, веће у коме је, као члан већа, у доношењу одлуке учествовао исти судија, одговарајући на наводе жалбе који се тичу презумпције невиности, изнело је свој став, да из околности које произилазе из списка, јасно произилази опасност од понављања кривичног дела у кратком временском периоду будући да је окривљени услед констатоване зависности од хероина оправдано сумњив да је наставио са вршењем идентичних кривичних дела која озбиљно угрожавају како његово тако и здравље других људи, који са њим долазе у контакт, због чега се примат у односу на људска права окривљеног, према ставу већа, мора дати заштити јавног интереса, који би његовим пуштањем на слободу био угрожен.

Одредбом члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода је гарантовано да свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама, или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.

Одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, утврђено је свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега.

Одредбом члана 37. став 1. ЗКП прописано је да ће судија бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, уколико је у том предмету у одређеном односу са окривљеним (тачка 1), 2) и 3)) или када је имао одређене процесне улоге у истом предмету (тачка 4) - ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак – односно када нису испуњене формалне претпоставке непристрасности судије, док је ставом 2. истог члана, прописана могућност изузећа, уколико постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност. Дакле, установа изузећа у кривичном поступку уведена је у циљу обезбеђења претпоставки непристрасности судије.

Одлучивање о притвору, као најстрожијој мери обезбеђења присуства окривљеног за несметано вођење кривичног поступка, према одредбама члана 210. до 216. ЗКП подразумева оцену испуњености законом прописаних разлога за одређивање,

продужење или укидање те мере, у оквиру којих разлога спада и оцена постојања основа сумње да је окривљени извршио кривично дело.

У конкретном случају у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића најважније је питање оно везано за упуштање већа другостепеног суда у оцену кривице окривљених.

Чланом 2. тачка 18) ЗКП прописано је да је „основана сумња“ скуп чињеница које непосредно указују да је одређено лице учинилац кривичног дела, а тачком 19) истог члана, прописано је да је „оправдана сумња“ скуп чињеница које непосредно поткрепљују основану сумњу и оправдавају подизање оптужбе.

Према одредби члана 211. став 1. ЗКП притвор се може одредити против лица за која постоји основана сумња да су учинила кривично дело, а који степен сумње се не мења у законским одредбама везаним за притвор, након подизања оптужнице.

У образложењима решења Апелационог суда у Новом Саду Новом Саду Кж2 441/20 од 09.03.2020. године, Кж2 183/21 од 08.02.2021. године, Кж2 1136/20 од 10.07.2020. године и Кж2 592/21 од 27.04.2021. године, у чијим доношењима је, као председник већа или члан већа, учествовао неки од судија из већа које је донело другостепену побијану пресуду (како је то напред детаљно наведено), образложено је постојање оправдане сумње да је окривљени Игор Ђурић извршио кривична дела из члана 246. став 1. и 247. став 1. Кривичног законика. При томе, у решењима у чијем је доношењу, као члан већа, учествовао судија Зоран Париповић, приликом образлагања оправдане сумње узимана је у обзир и личност окривљеног и изнет став да исти има негативан став према правним нормама и да се када су у питању људска права окривљеног, примат мора дати заштити јавног интереса, који би пуштањем окривљеног на слободу, био угрожен, што значи да је постојање оправдане сумње, у наведеним решењима релативно детаљно цењено, а који облик сумње је већи од постојања основане сумње чије постојање је неопходно приликом одлучивања о притвору.

По налажењу Врховног касационог суда, пре свега, судија Зоран Париповић, а затим и судије Сњежана Лековић и Саво Ђурђић су образлажући постојање оправдане сумње у решењима о продужењу притвора, изразили висок степен одређености у погледу кривице окривљеног, у већој мери него што је то неопходно за доношење одлуке о притвору.

Када се разматрају разлози за обавезно изузеће судије у смислу члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, процесна улога судије који је одлучивао о основаности притвора, а при томе оправдану сумњу да је окривљени учинио кривично дело поткрепио разлозима потребним за оптужење, само у тој процесној ситуацији може се уподобити улози судије који је одлучивао о потврђивању оптужнице, јер је тако нарушена претпоставка непристрасности у даљем поступању.

Иако је судија по закону и у складу са својом функцијом, дужан да одржи поверење у своју независност и непристрасност, формирано предубеђење судија који су у притвору против окривљених одлучивали више пута, а при томе се упустили у оцену оправдане сумње у односу на радње кривичног дела, јесте таквог квалитета и представља околност која нарушава претпоставку непристрасности судије, због чега су

испуњени разлози за обавезно изузеће ових судија у поступку одлучивања по жалбама на првостепену пресуду.

Судија Зоран Париповић, Сњежана Лековић и Саво Ђурђић, у конкретном случају, нису изузети приликом доношења другостепене пресуде, па је по налажењу Врховног касационог суда, а имајући у виду члан 6. став 1. Конвенције о заштити људских права и основних слобода, ставове изражене у одлукама Уставног суда Србије 4461/10 од 30.01.2014. године, Уж 12021/17 од 04.01.2020. године, Врховног касационог суда Кзз Рз 2/2014 од 19.06.2014. године, Кзз ОК 33/2019 од 17.12.2019. године, Кзз 236/21 од 11.03.2021. године и Кзз ОК 6/21 од 22.04.2021. године, као и ставове изражене у одлукама Европског суда за људска права, другостепеном пресудом учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то основано захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића, указује.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је усвојио захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића, као основан, па је укинуо правноснажну пресуду Апелационог суда у Новом Саду Кж1 535/21 од 15.07.2021. године и предмет вратио Апелационом суду у Новом Саду на поновно одлучивање, да би се у поновном поступку, а имајући у виду примедбе изнете у овој пресуди, донела правилна, јасна и на закону заснована одлука.

Поведа закона из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП која је, према наводима браниоца, учињена и пред првостепеним судом, на тај начин што је, у доношењу решења од 09.10.2019. године, којим се одбија жалба на решење о продужењу притвора, као члан већа, учествовао судија Горан Зец, који је затим дана 02.12.2019. године, као судија за претходни поступак донео решење којим се окривљеном продужава притвор, није разматрана, обзиром да се не ради о судији који је учествовао у доношењу пресуда које се побијају захтевом за заштиту законитости.

Из напред наведених разлога донета је одлука као у изреци, на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП.

Остале повред закона истакнуте у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног Игора Ђурића, Врховни касациони суд није разматрао, имајући у виду разлоге укидања правноснажне пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Драгомир Милојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић